

Vergaderjaar 2007–2008

29 659

Evaluatie Staatsbosbeheer

Nr. 31

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 augustus 2008

Aanleiding voor de evaluatie

Bij de evaluatie van de verzelfstandiging van Staatsbosbeheer in 2004 heeft de Commissie Schmitz ten aanzien van het terreinbeheer een verschuiving van het zogenaamd terreingericht denken (naar binnen toe) naar een gebiedsgericht denken (naar buiten toe) geconstateerd. Deze verschuiving komt tot uitdrukking in het concept van groene gebiedsontwikkeling. Groene gebiedsontwikkeling (GGO) is voor Staatsbosbeheer een instrument om samen met andere partijen niet alleen de kwaliteit van haar eigen terreinen te beschermen en te verbeteren maar ook de kwaliteit van onder meer natuur en landschap in de omgeving van die terreinen. Tevens is GGO een instrument om de betrokkenheid van bestuurders en bewoners bij die terreinen te vergroten en haar middelen doelmatig en doelgericht in te zetten.

De Commissie achtte deze verschuiving gewenst, zeker in deze tijd met grote veranderingen in de ruimtelijke ordening en het integrale milieu- en waterbeleid. Het is daarbij van belang tijdig in te spelen op kansen en bedreigingen. Zij achtte deze activiteiten van Staatsbosbeheer legitiem en noodzakelijk, dat wil zeggen passend binnen de Wet Verzelfstandiging Staatsbosbeheer, mits het uiteindelijk gaat om het primaire belang van het veiligstellen van de eigen terreinen.

Wel gaf de commissie aan dat nadere afbakening gewenst was, in het bijzonder van de rol, waar deze zou verschuiven van het behartigen van private belangen (als eigenaar) naar bredere publieke belangen.

Uitvoeren van een evaluatie

Mijn ambtsvoorganger gaat in zijn reactie van 11 juni 2004 (29 659, nr. 1) in op de rapportage van de Commissie Schmitz over groene gebiedsontwikkeling. Hij ondersteunde het advies van de Commissie Schmitz

over GGO. Hij was het met de commissie eens dat nog verduidelijking door LNV nodig is hoe de rol moet worden ingevuld.

Mijn ambtsvoorganger heeft daarom ingestemd met de start van een aantal pilotprojecten in rijksprioritaire gebieden, waarbij de rol van Staatsbosbeheer ten opzichte van de verschillende publiekrechtelijke partijen (Rijk, provincie, gemeente en waterschap) alsmede private partijen (onder andere investeerders en ingenieurbureaus) in beeld wordt gebracht. Toegezegd is deze pilotprojecten in 2007 te evalueren (Tweede Kamerbrief 2005–2006, 29 659, nr. 8). Hierbij presenteer ik de resultaten van een interne evaluatie.

Resultaten evaluatie

1. Uit de pilots blijkt dat voor Staatsbosbeheer Groene gebiedsontwikkeling een goede en effectieve manier van belangenbehartiging binnen de veranderende aanpak van de ruimtelijke ordening in Nederland is. Groene gebiedsontwikkeling is voor Staatsbosbeheer een adequaat instrument om de kwaliteit van haar eigen huidige en toekomstige terreinen veilig te stellen en groene doelen te realiseren.

2. De werkwijze van Staatsbosbeheer heeft in een groot aantal pilots aantoonbaar een bijdrage geleverd aan de groene kwaliteit in de verschillende gebieden. Staatsbosbeheer heeft samen met de betrokken partijen (provincies en gemeenten) afspraken gemaakt over de groene gebiedsontwikkeling en in een aantal gevallen is al begonnen met de uitvoering. De belangrijkste resultaten per pilot zijn hieronder beschreven:

1. De pilot Breda: de ontwikkeling in Breda-Oost van het plan «Delen in kwaliteit». Een uitvoeringsprogramma is niet integraal opgesteld, maar wel voor deelprojecten. In het gebied Breda West is in het sinds 2006 structurele overleg de Groene Tafel van de gemeente Breda en de natuur- en milieuorganisaties afgesproken dat de gemeente het initiatief neemt voor een integraal structuurplan voor dit gebied.

2. De pilot Diemerscheg/Bloemendalerpolder: groene doelen, die aanvankelijk niet in beeld waren, zijn in het gebiedsontwikkelingsproces op de agenda gezet. In interactie met andere gebiedsopgaven is praktische invulling gegeven aan de kwantitatieve groene doelen. In de pilots Bloemendaler Polder zijn groene doelen vastgelegd in het streekplan.

3. De Natte As: de betrokkenheid van de noordelijke provincies bij het concept van de Natte As is vergroot. De provincie Friesland heeft de Dienst Landelijk Gebied opdracht gegeven een plan van aanpak voor de Natte As op te stellen. Er ligt nu een gezamenlijke visie van de terreinbeheerders als invulling van het LNV-beleid. Een aantal gemeentes, zoals Steenwijkerland, Westerveld en Weststellingwerf, is in het kader van de Natte As met lokale projecten aan de gang.

4. De pilot Emmen: er is via het integraal compensatie- en ontwikkelplan een gezamenlijke basis gelegd voor een duurzame kwaliteitsslag in de groene ruimte van Emmen.

5. De pilot IJsseldelta Kampen: in korte tijd is een intensief gebiedsproces doorlopen tussen bestuurlijke partners en de streek. Onderwerp van gesprek was de ontwikkeling van een nieuwe hoogwatergeul inclusief nieuwe natuur. Dit heeft geresulteerd in een vastgesteld masterplan en een ondertekende intentieovereenkomst.

De provincie Overijssel en de gemeente Kampen hebben tientallen miljoenen euro's beschikbaar gesteld voor grondverwerving in het tracé van de hoogwatergeul.

6. De pilot Park Overbetuwe (de nieuwe naam luidt Park Lingezegen): Staatsbosbeheer heeft zeer actief deelgenomen in het proces om met provincie en gemeenten te komen tot een gedragen masterplan voor Park Lingezegen. In juli 2008 zal dit resulteren in een bestuurs-

overeenkomst. Hierin zijn voor de aanleg en exploitatie van de 1e fase van het plan financiën en capaciteit vastgelegd door betrokken partijen. Tot nu toe is 18 ha ingericht en overgedragen aan Staatsbosbeheer. In 2013 moet dat conform het Masterplan ongeveer 260 ha (van de totale circa 500 ha RodS-opgave) zijn. In de tweede fase zal de realisatie van het resterende deel plaats moeten vinden.

7. De pilot Almere: de Robuuste Verbindingszone Oostvaardersplassen-Horsterwold is opgenomen in het nieuwe streekplan van de provincie Flevoland en er is een klein areaal Staatsbosbeheereigendom verkocht aan de gemeente Almere. Met de opbrengst worden meer hectares aangekocht en ingericht voor de aanleg van recreatief groen en recreatieve kwaliteitsverbetering in de omgeving van Almere.

8. De pilot Groene ring 's-Hertogenbosch: resultaten zijn de uitvoering van de restauratie Moerputtenbrug, de plannen voor een ecoverbinding A59, die oorspronkelijk niet ingepland was, herstel schraalgraslanden en de nieuwe verbinding met de Maas die bovendien mogelijkheden voor waterberging biedt.

9. De pilot Venlo-Maaswoud: In samenwerking met de gemeente Venlo en Dienst Landelijk Gebied heeft Staatsbosbeheer het Natuurontwikkelingsplan Venlo-West ontwikkeld, dat als groene contramal dient voor de agrologistieke ontwikkelingen in het gebied. De groene ambitie is vastgelegd in het ruimtelijk ontwikkelingsplan voor Greenport.

10. De pilot Zuidplaspolder Zoetermeer: de door Staatsbosbeheer ontwikkelde ontwikkelingsvisie is verankerd in het streekplan en in het intergemeentelijk structuurplan.

3. Staatsbosbeheer opereert op het gebied van groene gebiedsontwikkeling in de rol van beschermer en belangenbehartiger van de eigen en toekomstige terreinen. Gebiedsgericht werken is hét kenmerk van gebiedsontwikkeling. Zo'n gebied is nooit beperkt tot de huidige en toekomstige terreinen van Staatsbosbeheer alleen, maar betreft altijd de omgeving inclusief deze terreinen. De resultaten van gebiedsontwikkeling zijn dan ook nooit beperkt tot de huidige en toekomstige terreinen van Staatsbosbeheer alleen. Gelet op de wet Verzelfstandiging Staatsbosbeheer en het contract met LNV kan alleen aan groene gebiedsontwikkeling gedaan worden rond de eigen en toekomstige terreinen.

4. Staatsbosbeheer heeft niet risicodragend deelgenomen aan de pilotprojecten groene gebiedsontwikkeling. Risicodragend participeren wordt niet tot de «core business» gerekend van Staatsbosbeheer en Staatsbosbeheer zal het vermijden waar dat kan. Voor Publiek Private samenwerking binnen gebiedsontwikkelingsprojecten met risicodragende deelname is bij Staatsbosbeheer onvoldoende kennis aanwezig.

Indien het door andere bestuursorganen wenselijk wordt geacht om toch risicodragend deel te nemen in een PPS-constructie, zal Staatsbosbeheer de geëigende procedures volgen.

Ik kan mij goed vinden in de wijze waarop Staatsbosbeheer in het kader van de Groene Gebiedsontwikkeling werkt. Staatsbosbeheer heeft «Groene Gebiedsontwikkeling» op een goede manier geïncorporeerd in haar eigen werkproces.

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
G. Verburg